

демонструє загальну здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання всіма оборотними активами, другий – без урахування запасів, а третій – лише за рахунок найбільш ліквідних активів. Збільшення питомої ваги грошових коштів і короткострокових фінансових інструментів у складі оборотних активів сприяє підвищенню рівня ліквідності, тоді як надмірне накопичення запасів або довгострокова дебіторська заборгованість може її знижувати.

Підсумовуючи, можна зазначити, що забезпечення належного рівня ліквідності є не лише питанням фінансової стабільності, але й важливою умовою стратегічного розвитку підприємства. В умовах фінансової нестабільності підприємства мають орієнтуватися на комплексний підхід до управління ліквідністю, який передбачає одночасне підвищення ефективності операційної діяльності, зниження фінансових ризиків і адаптацію до мінливих умов ринку.

Список використаних джерел:

1. Federal Deposit Insurance Corporation. (2025, October). Liquidity and Funds Management (Section 6.1). In Risk Management Manual of Examination Policies. URL: <https://www.fdic.gov/risk-management-manual-examination-policies/section-61-liquidity-and-funds-management.pdf>

2. Basel Committee on Banking Supervision. (2013, January). Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools. Bank for International Settlements. URL: <https://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>

3. Gupta, J., Kashiramka, S., Ly, K. C., & Pham, H. (2023). The interrelationship between bank capital and liquidity creation: A non-linear perspective from the Asia-Pacific region. *International Review of Economics & Finance*, 85, 793–820.

Лебідь І.Ю.,

студентка Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(науковий керівник – Кужелєв М.О., д.е.н., проф.,

професор кафедри фінансів

Національного університету «Києво-Могилянська академія»)

СОЦІАЛЬНИЙ АУДИТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ РИЗИКАМИ

Сучасні економічні реалії формують нову систему ризиків, пов'язаних не лише з фінансовими або виробничими показниками, а й із соціальною відповідальністю бізнесу. Соціальний аудит стає інструментом, що дозволяє оцінювати не лише ефективність діяльності компанії, але й її відповідність етичним, трудовим, гендерним та екологічним стандартам [1]. В умовах інтеграції України до європейського економічного простору така форма контролю стає ключовою для збереження репутаційної стійкості та залучення інвестицій.

Соціальний аудит – це оцінка соціальної діяльності компанії, спрямована на перевірку відповідності нормам законодавства та міжнародним стандартам, таким як ISO 26000, SA8000 тощо [2; 3]. Основним його завданням є дотримання прав працівників, публічна звітність і комунікація. Якщо класичний фінансовий аудит має ретроспективний характер, то соціальний дозволяє своєчасно виявляти репутаційні ризики, що можуть призвести до втрати довіри інвесторів, зниження ринкової капіталізації або бойкотів з боку споживачів.

Таким чином, соціальний аудит – це філософія сучасного бізнесу, яка передбачає незалежну оцінку впливу підприємства на суб'єктів економічних відносин (працівників, суспільства, держави, отримувачів послуг), яка поєднує аналіз відповідності реальних практик заявленим соціальним цілям, ефективності витрачання коштів і дотримання прав людини та принципів прозорості. Результатом процедури соціального аудиту є нефінансова звітність компанії, яку верифіковано незалежними фаховими організаціями [4].

В Україні в умовах воєнного стану питання соціального добробуту працівників, психологічної безпеки та соціальної підтримки набули стратегічного значення. Так компанії, які запровадили в свою діяльність соціальний аудит ще до активної фази війни (DTEK, «Нова пошта», UKRSIBBANK BNP Paribas Group та ін.), отримують вищий рівень довіри з боку міжнародних партнерів і кращі умови кредитування. Для інвесторів соціальна відповідальність стала ознакою низького корпоративного ризику. Отже, соціальний аудит перетворюється на інструмент управління ризиками – від репутаційних і правових до фінансових.

Крім того, в Україні вже запроваджено практику громадського контролю й незалежних оцінок (DOZORRO, Transparency International), а також донорські програми, що фокусуються на залученні громад до моніторингу відновлення та соціальних послуг (UNDP, World Bank). Є академічні напрацювання щодо методології соціального аудиту і громадського контролю. Це дає старту інфраструктуру для масштабного впровадження соціального аудиту.

Водночас основні бар'єри розвитку системи соціального аудиту – це фрагментарність правової бази для громадського моніторингу, нерівномірна цифровізація звітності й слабка інтеграція донорських даних в єдині публічні реєстри. Це дає старту інфраструктуру для масштабного впровадження соціального аудиту в Україні. Однак, міжнародні експерти акцентують увагу, що без запровадження єдиних стандартів розкриття й моніторингу інформації ризик неефективного використання фінансових ресурсів у корпоративному секторі буде високим [5].

Цікавим є дослідження «The Impact of ESG Report Transparency on Investor Behaviour» виявлено, що підвищена прозорість ESG-звітності підвищує довіру інвесторів і може позитивно впливати на вартість компанії [6]. Автор порівнює поведінку інвесторів у контексті комплексного та вибіркового розкриття ESG-інформації. Ключова гіпотеза полягає в тому, що підвищена прозорість ESG-звітності, ймовірно, посилить довіру інвесторів,

покращить процес прийняття рішень та, зрештою, зміцнить корпоративну вартість. Звісно, що запровадження результатів цього дослідження може бути використано в національній практиці після певної адаптації.

Таким чином, для України впровадження соціального аудиту сприятиме адаптації національних практик нефінансової звітності до найкращих стандартів і кодексів Європейського союзу, зміцненню конкурентних позицій на міжнародних ринках, зниженню інвестиційних ризиків та додаватиме аргументів для залучення зовнішніх коштів. Соціальний аудит – це інструмент захисту бізнесу від соціальних, правових і репутаційних ризиків. У сучасних умовах саме прозорість у ставленні до стейкхолдерів, суспільства та економічних інтересів держави стає найкращим фінансовим запобіжником кризових явищ.

Список використаних джерел:

1. Кузельєв М. О. Формування парадигми корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Економічний часопис-XXI*. 2015. № 3–4 (1). С. 60–63.
2. ISO 26000:2010 Guidance on social responsibility. URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:26000:ed-1:v1:en>
3. Соціальна відповідальність (SA8000): Міжнародний стандарт від 01.10.2007. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/n0015697-07>
4. Гаврилко П. П., Брітченко І. Г. Корпоративні відносини в банківському секторі: фінансові механізми та маркетингові стратегії: монографія. Рівне : Волинські обереги, 2016. 228 с.
5. Shcherbak, V., Nifatova, O., Erkes, O., & Mylashko, O. (2019). The assessment of corporate social responsibility at Ukrainian banks. *Banks and Bank Systems*, 14 (3), 140–151.
6. Zheng Z. (2025) The Impact of ESG Report Transparency on Investor Behavior. ResearchGate. *Proceedings of the 8th International Conference on Economic Management and Green Development*, 151–156.

Лисенко А.К.,
студентка Університету митної справи та фінансів
(науковий керівник – Сальникова Т.В., доцент
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Університету митної справи та фінансів)

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИДАТКАМИ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ

Варто наголосити, що актуальність теми зумовлена повномасштабним вторгненням російської федерації в Україну у 2022 році, що призвело до радикальних змін, зокрема, й у бюджетній політиці. Воєнний стан спричинив переорієнтацію видатків на оборону та безпеку, зростання бюджетного дефіциту та залежність від зовнішнього фінансування. За даними аналізу, загальні фактичні видатки державного бюджету України зросли з 1072,9 млрд грн у 2019 р. до 4486,7 млрд грн у 2024 р., при цьому